

Wirus HPV i rak szyjki macicy: co trzeba wiedzieć

Rak szyjki macicy jest czwartym pod względem częstości występowania nowotworem u kobiet na świecie. Przyczyną prawie wszystkich przypadków zachorowań jest zakażenie **wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)**, któremu można zapobiec dzięki szczepionce.

W celu ochrony kobiet przed niszczącymi skutkami raka szyjki macicy WHO apeluje o:

**Szczepienia nastolatków
przeciw HPV**

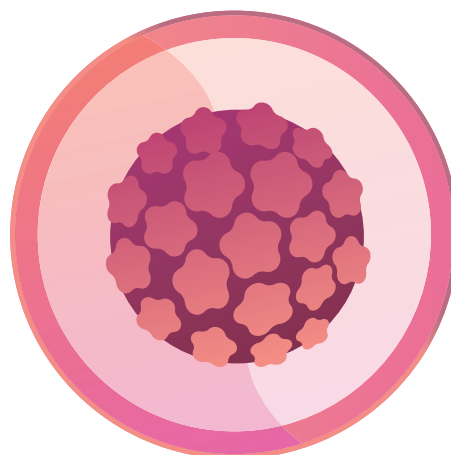

**Regularne badania przesiewowe
w kierunku HPV oraz odpowiednie leczenie**

Czym jest wirus HPV?

Zakażenie wirusem HPV jest najczęstszym zakażeniem układu rozrodczego u kobiet i mężczyzn. U większości ludzi dochodzi do niego na różnych etapach życia, mimo że wiele osób nie jest tego świadomych z uwagi na brak objawów przedmiotowych i podmiotowych zakażenia. Wirusem HPV mogą się zakażać zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Zwykle zakażenie mija samoistnie, lecz czasem może utrzymywać się długo i prowadzić do rozwoju nowotworu.

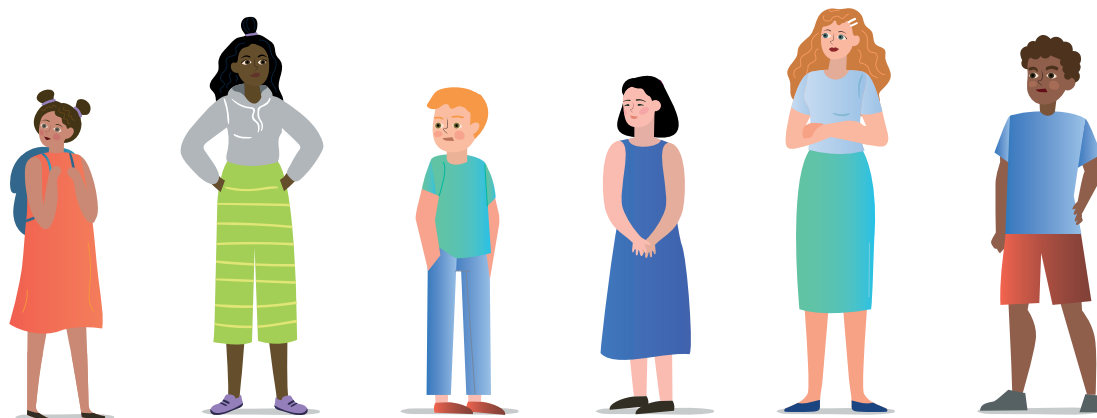
Chociaż wirus HPV kojarzony jest jako główna przyczyna raka szyjki macicy, może powodować także inne nowotwory sromu, pochwy, prącia, odbytu oraz tylnej ściany gardła, w tym raka nasady języka i migdałków. HPV może także wywoływać brodawki narządów płciowych.

Szczepienie

Dzięki szczepieniu przeciw HPV można zapobiec ponad 90% przypadkom nowotworów powodowanym przez tego wirusa. Szczepienia przeciw HPV podawane dziewczętom między 9 a 14 rokiem życia są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania rozwojowi nowotworów w późniejszych etapach życia. Szczepionka dla tej grupy wiekowej podawana jest w 1-2 dawkach (w zależności od wytycznych krajowych). Szczepionka przeciw HPV jest skuteczna i bezpieczna, nie powoduje także żadnych znanych długotrwałych działań niepożądanych. Podczas szczepienia można odczuwać ból w miejscu wkłucia, który mija szybko po podaniu szczepionki.

Szczepienia przeciw HPV traktowane są priorytetowo w przypadku dziewcząt; jednak w wielu krajach są one dostępne także dla chłopców w ramach zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa. Takie podejście pozwala obniżyć ryzyko rozwoju raka szyjki macicy u kobiet oraz wystąpienia innych nowotworów wywoływanych przez HPV i brodawczaka narządów płciowych w całej populacji. Z danych na marzec 2023 r. wynika, że w 45 krajach w Regionie Europejskim WHO (z 53 krajów ogółem) szczepionki są dostępne dla dziewcząt, a w 20 krajach także dla chłopców.

Badania przesiewowe

Szczególnie u kobiet powyżej 30 roku życia zakażenie HPV może przejść w stan przewlekły, z którego mogą rozwinąć się zmiany dysplastyczne, a następnie rak szyjki macicy. Rak szyjki macicy rozwija się zwykle w ciągu 15-20 lat u kobiet z prawidłowym układem odpornościowym, natomiast u kobiet o osłabionej odporności może wystąpić już po 5 latach.

Wczesne wykrycie i leczenie zmian przedrakowych pozwala zapobiegać rozwojowi raka szyjki macicy. Wczesne wykrycie raka szyjki macicy umożliwia skuteczne leczenie.

W związku z powyższym WHO zaleca badania przesiewowe u wszystkich kobiet, szczepionych i nieszczepionych, od 30 roku życia wzwyż oraz ich powtarzanie co 5-10 lat, jeśli badanie przeprowadzono metodą HPV DNA, lub co trzy lata, jeśli badanie przesiewowe polegało na oględzinach bądź cytologii. Badania należy kontynuować do 49 roku życia. W przypadku osób zakażonych wirusem HIV, badania przesiewowe należy rozpocząć od 25 roku życia, powtarzając je co 3-5 lat.

Jeśli w badaniu zostaną wykryte komórki przedrakowe, leczenie polega na małoinwazyjnym zabiegu, który ma na celu zniszczenie zmian w szyjce macicy. Rak szyjki macicy leczy się chirurgicznie, z zastosowaniem radioterapii i chemoterapii. Nieleczony rak szyjki macicy może być śmiertelny.

Źródła

[WHO position paper on HPV vaccines](#), grudzień 2022.

[Roadmap to accelerate the elimination of cervical cancer as a public health problem in the WHO European Region 2022-2030](#).